

Rapport från Nordiska historikermötet i Göteborg

Den 8–11 augusti i år kunde äntligen det trettionde Nordiska historikermötet hållas. Konferensen var planerad till 2021, men både den och värdstaden Göteborgs 400-årsjubileum fick skjutas på framtiden på grund av pandemin.

Programmet var minst sagt späckat med upp till 18 parallella sessioner. Här avhandlades smuggling, ornitologer, koleraepidemier, kalla kriget, dendrokronologi, religiösa väckelser, tjärbränning, nazistiska museimän, miljögifter och mycket, mycket annat. Den tidigmoderna historien stod påfallande stark och även medeltidshistorien hade många företrädare på plats – en kontrast åtminstone jämfört med den svenska forskarutbildningen, som på senare år producerat en övervikt av doktorsavhandlingar om senare tidsperioder. I linje med konferensens tema ”globalt och lokalt” gavs också ett flertal sessioner om migration, minoriteter och gränsöverskridande kontakter av olika slag. Därtill fanns ett ganska stort inslag av det man kanske skulle kunna kalla metahistoriska teman, med diskussioner kring bland annat didaktik, historiens samtidsrelevans och digitaliseringens betydelse för historievetenskapen. Genusperspektivet var däremot inte så starkt representerat och än mindre queerhistorien.

De två *keynote*-föreläsningarna imponerade stort. Maya Jasanoff från Harvard bjöd på ett retoriskt mästarprov där hon berättade om Joseph Conrad och sina resor i hans fotspår. Poul Holm från Trinity College Dublin redovisade resultat från forskningsprojektet NorFish – resultat som innebär att vi alla måste gå hem och skriva om våra A-kursföreläsningar. Den industriella revolutionen föregicks inte bara av en agrar revolution, utan också av en *fish revolution*. Bland de resurser som fraktades över Atlanten under perioden 1500–1800 stod fisken för större monetära värden än de sydamerikanska ädelmetallerna. Torsken från Newfoundland övertrumpfades silvret från Potosí. Det nordatlantiska fisket räddade Europas växande befolkning från en malthusiansk återvändsgränd.

Av särskilt intresse för Svenska Historiska Föreningen var två sessioner på temat vetenskaplig publicering. Den första samlade företrädare för sju olika nordiska historiska tidskrifter: Susanna Erlandsson och Johanna Wassholm från *Historisk tidskrift* respektive *Historisk tidskrift för Finland*, Anu Lahtinen från den stora finskspråkiga historiska tidskriften *Historiallinen Aikakauskirja*, Poul Duedahl från danska *Historisk tidsskrift*, Dunja Blazevic från norska dito, Wiebke Kolbe och Björn Lundberg från *Scandia* och Niels Wium Olesen från danska *Temp: Tidsskrift for historie*. En utmaning som diskuterades är övergången till *Open Access*, som innebär att tidskrifter förlorar prenumerationsintäkter. De olika tidskrifterna har hittills lyckats lösa detta – nått och jämt – genom medlemsavgifter och statliga bidrag. Ingen har tagit till greppet att låta författarna betala, vilket måste sägas vara en bragd i demokratins tjänst. En annan farhåga som ventilerades är att dagens bibliometriska system missgynnar publicering på nationella språk. Att publicera på svenska, norska, finska et cetera innebär att tidskriften inte kan få högsta rankning – för det krävs att tidskriften är av internationell betydelse eller med andra ord: är engelskspråkig.

Den andra sessionen leddes av Stefan Amirell och handlade om *Scandinavian Journal of History (SJH)*. *SJH* publicerar omkring 25 artiklar om året, har en refuseringsgrad på drygt 50 procent och ges ut av Svenska Historiska Föreningen i samarbete med de nordiska systerföreningarna och det stora internationella förlaget Taylor & Francis. Även här är övergången till *Open Access* ett orosmoment, eftersom ett kommersiellt förlag inte kan förväntas gå i god för tidskrifter som inte är lönsamma. Samtidigt har *SJH* en nyckelposition i publiceringslandskapet: tidskriften utgör en kanal till internationella läsare samtidigt som den är ett gemensamt forum som binder samman forskningsfronten i Finland, Sverige, Norge, Danmark och Island. Panelen påpekade att utländska forskare är intresserade av "Norden" snarare än av de enskilda staterna, samtidigt som kunskapen och intresset för nordiska perspektiv minskar snarare än ökar bland yngre nordiska historiker. De flesta av de manus som sänds in till *SJH* är egentligen nationella studier som i bästa fall har ett inslag av nordisk komparation – "Norden" eller *the Nordics* används inte som analytisk kategori.

Sessionsdeltagarna vid dessa två sittningar var överens om att såväl *Scandinavian Journal of History* som de olika nationella tidskrifterna fyller viktiga funktioner inom vårt forskningsfält – men det går inte att komma ifrån att den långsiktiga finansieringen är osäker.

Det trettionde Nordiska historikermötet var för att sammanfatta en mycket lyckad tillställning. När hundratals historiker kom tillresta på bitvis överfulla och försenade färdmedel var det kanske med en viss oro över covidsituationen. Det hade ju varit olyckligt om ett klusterutbrott tagit ner

hela det nordiska historikersamfundet lagom inför terminsstarten. Så här i efterhand tycks det emellertid som evenemanget klarade sig undan större smittspridning. Konferenslokalerna var väl tilltagna och all logistik löpte oerhört fint. Vi som deltog får tacka kollegorna i Göteborg för fyra inspirerande, nyttiga och roliga sommandagar!

Karlstads universitet

HANNA ENEFALK